

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๒

โรงงานใหญ่ของหลวงตา

เมื่อวานนี้ก็ไปกราบหลวงปู่มั่นที่พิพิธภัณฑสถานฯ เราไปเป็นประจำ เช่น จะไปกรุงเทพฯ ก็ไปกราบท่าน เวลาขากลับมาก็ไปกราบท่าน ไปที่ไหนนาน ๆ ไปกราบ เป็นที่อบอุ่นเป็นที่ซาบซึ้ง ในโลกทั้งหลายนี้รู้สึกว่ามีผู้ให้กำเนิดแห่งธรรมที่เลิศเลอนี้ หลวงปู่มั่นนั่งอยู่บนหัวใจเราตลอด ไม่มีใครจะสอนได้อย่างท่าน เราไม่ได้ประมาทครูบาอาจารย์องค์ใด เราไม่ได้สนิทติดพันกับท่านเหล่านั้นบรรดาที่เป็นครูบาอาจารย์ แต่หลวงปู่มั่นนี้ติดจนกระทั่งปัจจุบันนี้ไม่มีถอน และอนันตกาลไปแล้ว ไม่มีถอน อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เข้ามายุ่งไม่ได้ ความเปลี่ยนแปลงอะไร ๆ จะให้เคลื่อนนี้ไม่มีเลย เพราะฉะนั้นจึงไปกราบท่านด้วยความซาบซึ้ง

เราไม่ลืมนะ แหม ท่านจึงจุดไหนนี้เป็นจุดมหากัณฑ์ ๆ เราไม่รู้ เราเพลินอยู่กับมหากัณฑ์ เช่นอย่างสมาธินี้ พระพุทธเจ้าก็สอนว่า ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติหลุดพ้น ท่านสอนเพื่อการก้าวไปต่างหาก ท่านไม่ได้สอนเพื่อให้อนจมติดอยู่นั้น ถ้าติดอยู่นั้น นั่นก็คือมหากัณฑ์ นี้สำคัญนะ ท่านไม่ได้ให้อนจมอยู่ เช่น ในศีล ศีลเพื่อสมาธินี้ สมาธิเพื่อปัญญา ปัญญาเพื่อวิมุตติหลุดพ้น พอถึงนั้นแล้วท่านไม่พูดอะไรต่อไป ในธรรมท่านสอนไว้อย่างนั้น

เราก็ไปติดอยู่ในสมาธิ เพลินอยู่นั้น ไม่ลืมนะ ท่านถามเรื่อย นาน ๆ ถามที เป็นยังไงท่านมหา จิตสงบติดอยู่หรือ อู๋ย ตอบทันทีเลย *สงบติดอยู่* ว่างั้นเลย ก็มันแน่นบึงเหมือนภูเขาทั้งลูก นี่ละสมาธิทำความอบอุ่น ให้ความร้อนแก่ผู้ปฏิบัติเป็นอย่างนั้น เย็น ทุกอย่างอยู่ในนั้นหมดเลย อะไร ๆ ทางนอกมันปล่อยเข้ามาหมด แต่มันมาอยู่ที่นี้ เรียกว่ากิเลสรวมตัวมาอยู่ที่นี้ไม่ออกเฟ้นฟ่าน ก็ไม่ก่อไฟก่อไฟเผาตัวเอง เป็นยังไงท่านมหา จิตสงบสบายติดอยู่หรือ *สบายติดอยู่* ว่าอย่างนี้เลย ทีนี้ท่านก็คงว่า โอ้ นี่มันจะเป็นบ้ำอยู่ในมหากัณฑ์นี้ คงว่าอย่างนั้น การติดสมาธินั้นแลเป็นมหากัณฑ์ ไม่ใช่สมาธิเป็นมหากัณฑ์ การติดของตัวเองนั้น ละเป็นมหากัณฑ์ โห เราซึ่งขนาดนี้ละ ซึ่ง ๆ อย่างไม่มีวันถอนเลย

พอนานเข้า ๆ นี้ไม่ได้การ ใครจะไปเผาศพมัน มันตายอยู่ในสมาธินี้ไม่มีใครกล้าเข้าไปเผาศพแหละ เราจะไปเผาให้ ความหมายว่าอย่างนั้นนะ ไปเผาศพคนตายในสมาธิให้ อยู่ ๆ ก็เป็นยังไงท่านมหา จิตสบายติดอยู่หรือ *สบายติดอยู่* ท่านจะนอนตายอยู่ในสมาธินั้นหรือทันทีเลยนะ หรือ ท่านจะนอนตายอยู่ในนั้นหรือ ท่านรู้ไหมว่าความสุขในสมาธินี้เท่ากับเนื้อติดฟัน เนื้อติดฟันมีความสุขยังงี้บ้าง เอ้าว่ามา นั้นนะเห็นไหมบทเวลาจะเอา คือเนื้อติดฟันเราจะถือเป็นความสุขได้ยังไง มีแต่จิ้มมันออกใช้ไหมล่ะ อันนี้เรายังเอาเป็นเนื้อเป็นหนังเสียเอง..สมาธิ สุขในสมาธิเท่ากับเนื้อติดฟันท่านรู้ไหม หรือ ๆ เข้านะ

สมาธิทั้งแท่งเป็นสมุทัยทั้งแท่งทำนรู้ใหม่ ทือ ๆ เอาละจ้อเข้า ตรงนี้เสียงท่านบ้าง **ถ้าสมาธิเป็นสมุทัยทั้งแท่งแล้ว สัมมาสมาธิจะให้เดินที่ไหน** เราก็ว่าอย่างนั้นซิ สัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้า สัมมาสมาธิคือความชอบด้วยปัญญา สมาธิต้องเป็นสมาธิด้วยสติด้วยปัญญา นี่สมาธินอนจมอยู่เหมือนหมู นี่เหอสมาธิที่เป็นมรรคผลนิพพาน ท่านว่า ที่นี้ถอย ๆ นะหมอบ สมาธิของพระพุทธเจ้าไม่ได้เป็นสมาธิแบบหมูขึ้นเขียงเหมือนท่านนี่นะ นี่เป็นจุดใหญ่ๆนี่ ใครจะไปสอนให้ออกจากสมาธิได้ ขนาดฟาดมันหมดทั้งรังโยนเข้าป่าหมดให้มันหาใหม่ ความหมายว่านั่น ถ้าพุทธธรรมดาแบบแบ่งรับแบ่งสู้ มันจะกว้านเอามาติดหมด ต้องเอาออกหมดทั้งรังของสมาธินี้ โยนเข้าป่าให้มันหาใหม่ถ้ามันมีปัญหา ความหมายว่านั่น นี่จุดสำคัญมากนะ

สมาธิก็เป็นคุณธรรมเป็นทางก้าวเดินเพื่อปัญญา วิมุตติหลุดพ้น แต่ไปติดในสมาธินี้ ชิมันเป็นภัย ถ้าติดยังไม่ยอมถอนตัว ติดไปเลยนี้เรียกมหากภัยในการติดสมาธิ นี่จุดหนึ่ง ท่านว่าจุดไหนนี้ แหม หาที่ค้ำไม่ได้นะ นี่จุดสำคัญจุดแรก โถ ติดเพลินในสมาธินี้มันไม่มีวันจิตจางหนา เพียงสมาธิเท่านั้นก็พออยู่พอกินแล้วแหละ ไปอยู่ที่ไหนสบายไม่มีอะไร กวนใจ เพราะใจไม่ออกไปยุ่ง ใจมีอาหารเต็มคือความสงบ เรียกว่าสมถธรรม สงบเพลิน อยู่ที่นั่นสบาย อยู่ที่ไหน ๆ เพลินอยู่คนเดียว ๆ ไปอยู่ในป่าในเขาก็กเพลินอยู่อย่างนั้น ไม่ได้สนใจอะไร

ท่านมาลากออกนั้นซิ เหอ ๆ เข้าเลยนะ สุขในสมาธิเหมือนกับเนื้อติดฟัน เนื้อติดฟันมันสุขอย่างไรบ้าง เอ้าว่ามา ประสาเนื้อติดฟันมันจะเอาสุขมาจากไหนใช้ไหม นั่นละสุขในสมาธิก็เป็นแบบเดียวกันนี้ความหมาย นั่นละเวลาท่านจะรื้อท่านเอาอย่างนั้นนะ นอกจากนั้นแล้วยังว่า สมาธิทั้งแท่งเป็นสมุทัยทั้งแท่งทำนรู้ใหม่ เอาเข้าอีก ก็เราไม่เคยได้ยินนี่สมาธิมาเป็นสมุทัย ก็เห็นแต่สัมมาสมาธิเพื่อมรรคผลนิพพาน เอานั่นมาสู้กับท่านซิ **ถ้าสมาธิเป็นสมุทัยแล้ว สัมมาสมาธิจะให้เดินที่ไหน** เราก็ว่าอย่างนั้น

อ้อ สมาธิของพระพุทธเจ้าไม่ได้เป็นสมาธิหมูขึ้นเขียงเหมือนสมาธิของท่านนี่นะ ที่นี้ชักหมอบ ๆ นะ สมาธิต้องเป็นสมาธิมีปัญหาเข้าแทรก มีสติปัญญาเข้าแทรก ไม่ได้นอนจมอยู่เหมือนสมาธิหมูขึ้นเขียงของท่านนี่นะ อยู่ ชักยอมนะ หมอบ ๆ แต่มันก็ติดของมันอยู่นั่นแหละ เพราะมันไม่มีธรรมที่ยิ่งกว่านี้ยึดมันก็ติดเสียก่อน แต่ยึดอันนี้ไว้ ถ้าธรรมดาถกกับท่านนี่ โถ ครูบาอาจารย์เท่าที่ผ่านมาเราพูดตรง ๆ นะ บรรดาลูกศิษย์ของหลวงปู่มันเท่าที่ผ่านมาแล้ว ไม่มีลูกศิษย์คนไหนที่จะหัวตื้อเหมือนหลวงตาบ้วนะ อยู่ ขึ้นเวทีพึดกับท่านจนพระแตกมาทั้งวัดนะ เจียบ ๆ ขึ้นไปก็พึดกันเลย

ว่าจะไปพูด กินเฉพาะเรากับท่านเท่านั้นนะ แงงหม้อเล็ก ๆ กิน เข้าไปพึดกันนี้ โอ๊ย ชัดกันใหญ่ เสียงท่านลั่น พระอยู่ในป่าในที่ไหน ๆ เดินจงกรมอยู่ กลางคืนเจียบ ๆ นี่นะ

โอย แดกมานี้เต็มอยู่ใต้ถุนกุฏิแน่นหมดเลย มาฟังเสียงลูกศิษย์กับอาจารย์ขึ้นเวทีต่อยกัน ขนาดนั้นนะเรากับท่าน ถ้าพูดถึงเรื่องราวบรรดาลูกศิษย์ลูกหาครูบาอาจารย์ที่ผ่าน ๆ มา เหล่านั้น ท่านก็เรียบ ๆ นี่นะ ท่านไม่ผาดโผนเหมือนเรา เรานี้ โห ขอภัยพูดจะว่าเป็นตามความจริงก็ได้ และมีตลกอยู่ด้วยก็ได้ว่า ท่านไม่ได้เป็นลูกศิษย์แบบเทวทัตเหมือนเราว่า งั้นเถอะ พัดกับครู เทวทัตมันพัดกับครู

นี่จุดหนึ่งจุดที่เราถึงใจมาก ดิตสมาธิ ถ้าท่านไม่ลากออกนั้นมันจะไม่มีทางไปเลย มันจะติดอยู่ตลอดไปเลย นี่ละเรียกว่ามหากัณฑ์ ความติดในสมาธิ ไม่ใช่สมาธิเป็นกัณฑ์เป็นมหากัณฑ์นะ ความติดในสมาธินี้ ปิดทางก้าวเดินเพื่อความพ้นทุกข์ นี่แหละคือมหากัณฑ์ ลากจากนั้นแล้วออกนะที่นี้ ลงมา เพราะเอากันอย่างหนักนี้ไม่ใช่ธรรมดาณะ เสียงลั่นหมด พระเณรอยู่ที่ไหนแตกตื่นกันมาเต็มใต้ถุน หมดวัดว่างั้นเถอะนะ คอยฟังเสียงหมากัดเจ้าของ หมาดต่อสู้เจ้าของ เอาเต็มเหนี่ยวนะที่นี้

มันยังติดอยู่นั้นนะ แต่เพราะครูบาอาจารย์มันยกไว้แล้วว่าสูงขนาดไหน นี่ละยอมรชชาติแห่งสมาธินี้เป็นขนาดนั้นนะ มันติดมันไม่ยอมถอนตัว นั่งภาวนานี้เอากัณฑ์ชั่วโมงว่างั้นเลยนะ คือมันอยู่กับธรรมชาตินี้มีความสงบเย็นแน่นหนามั่นคง ความสุขประหนึ่งว่ารวมอยู่ในสมาธินี้หมด นิพพานสู้ไม่ได้ ว่างั้นเถอะพูดง่าย ๆ เวลามันติด ๆ ขนาดนั้นนะ นิพพานสู้ไม่ได้ สู้สมาธิหมูขึ้นเขียงนี้ไม่ได้

พอท่านลากออกเท่านั้นแหละ ลงจากกุฏิท่านแล้ว โธ นี่เราก็มหาหวังฟังท่านเป็นร่วมโพธิ์ร่วมไตรณะนำสั่งสอน แล้ววันนี้มันยังงังถึงได้ไปต่อสู้กับท่านจนเลยเถิดเลยแดนว่างั้นนะ มาตำหนิเจ้าของพิจารณาเจ้าของ ทั้ง ๆ ที่เราก็มืดเจตนาตีเจตนาเป็นธรรมแหละ แต่ที่ต่อสู้กับครูขนาดนี้ ลูกศิษย์ลูกหาองค์ไหนไม่มีเหมือนเราว่างั้นเถอะนะ เราก็มืดเคยกับใครนี้ ชัดกันขนาดนั้นนะ

อันนี้หมายถึงว่าโต้กันหาเหตุหาผล คือครูบาอาจารย์เหล่านั้นท่านก็ไม่ทำอย่างเรา แต่เรามันทำนี่ ชัดกันลงมา นี่เรามันเฉลียวฉลาดเก่งมาจากไหน มาตำหนิเจ้าของ ท่านว่า ยังไงมันก็ต่อสู้ท่าน ๆ ท่านเก่งขนาดไหน เรายังจะอวดเก่งของเราอยู่หรือ ความเก่งของเรากับความเก่งของท่านต่างกันยังไงบ้าง เอามาวินิจฉัยนะ คือท่านแก่เรา ๆ คือความเก่งของท่าน ไฉ้เรารู้ท่านคือความเก่งของเราว่างั้นเถอะ

ออกจากนั้นก็ไป ที่นี้สมาธิมันพอตัวแล้วนี่ เราพูดจริง ๆ ในเทปก็มีในหนังสือก็มี เราติดอยู่ในสมาธินี้ถึง ๕ ปี ท่านก็ถามเรื่อยอย่างนั้นแหละ เป็นยังไงจิตสบายดีอยู่หรือสงบอยู่หรือ **สงบดีอยู่**ว่างั้นเลย กล้าเต็มทีนะ มันยังไม่ได้เจอไม้ตีหน้าผากว่างั้นเถอะ มันกล้าเต็มทีหมาตัวนี้นะ พอถูกไม้ตีหน้าผากยังจะกัดเจ้าของอีก ขบขันดีนะ เราเอาเรื่องของเรามาเกี่ยวกับหลวงปู่มนัที่ซึ่งที่สุดเลยนะ คือจุดไหนที่ท่านว่านั้นเป็นจุดที่ไม่มีใครสอนว่างั้นเลย

นะ ไม่มีใครสอน ติดตรงนี้ไม่มีใครลาก ท่านเอาขนาดนั้น ไม่ถึงอย่างนั้นมันไม่ขึ้นนะ มันจะจม ท่านต้องเอาขนาดถึงสมาธิหมุนขึ้นเชิง แล้วกสมมติที่ว่าเป็นส่วนความดีสัมมาสมาธิ ความติดในสมาธินี้มันเป็นสัมมาสมาธิได้ที่ไหน ท่านจึงลากออกจากนี้

พอออกจากท่านไปวินิจฉัยตัวเองแล้ว ทีนี้ออกทางด้านปัญญา ท่านสอนให้ออกด้านปัญญาแต่เราไม่ยอมออก สมาธิคือเครื่องหมุนปัญญาให้เดินคล่องตัว ๆ ให้มีกำลัง เมื่อก้าวจากสมาธิเข้าทางด้านปัญญา เพราะสมาธิเครื่องหมุนมันพอแล้วนี่ โอ้ย ไม่ได้รอเวลาเลยนะ ก็มันอยากออกอยู่แล้ว แต่ว่าหมุนขึ้นเชิงมันแรงกว่ามันไม่ยอมออก พอออกทางด้านปัญญาพิจารณา คลื่นคลายออกไป เพียงเราเรียนมาในตำราเฉย ๆ เราพูดจริง ๆ มันไม่มีคุณค่าสำหรับเรานะ ต้องมีครูบาอาจารย์ท่านผู้รู้จริงเห็นจริงสด ๆ ร้อน ๆ มาลากออกมันถึงออกนะ

เรียนจำมาเราก็จำมา แต่ไม่เห็นมีคุณค่าอะไรสำหรับเราที่เป็นโมฆะ พอครูบาอาจารย์มาเด็ดเอาสด ๆ ร้อน ๆ นี่มันตื่นตัวนะ นี่ละครูบาอาจารย์จึงเป็นของสำคัญมากนะ พอท่านลากขนาดนั้นแล้ว ทีนี้ออกทางด้านปัญญานี้กระจายออก ๆ อ้อ อย่างนี้นะ ๆ มันรู้สึกในใจนะ อ้อ ๆ เป็นอย่างนี้หรือ พิจารณาไปยังใจมันค่อยรู้ค่อยเห็นกระจ่างออก ๆ เรื่อย ๆ ทีนี้ก็ชัดใหญ่เลย หมุนตัว ๆ ย้อนเข้ามาเห็นโทษของสมาธิ โห สมาธินี้มานอนตายอยู่เฉย ๆ ไม่เห็นเกิดประโยชน์อะไร ฆ่ากิเลสไม่ได้

ก็จริงเรื่องสมาธิฆ่ากิเลสไม่ได้ เป็นแต่เพียงว่าตีกิเลสให้รวมตัวเข้ามา ไม่ไปส่ายแสหาพินหาไฟมาเผาเจ้าของด้วยอารมณ์ความคิดต่าง ๆ เพราะอารมณ์เหล่านั้นเมื่อมีสมาธิแล้วมันก็ไม่ออกไปยุ่งนะ ไม่ออกไปยุ่งมันก็ไม่ไปหาไฟมาเผาเจ้าของ เจ้าของก็เย็น เย็นก็ติดอยู่ในนั้นแหละไม่ยอมออก ทีนี้พอท่านมาลากออกถึงออกทางด้านปัญญา กระจายออกไปทางไหนมันรู้มันเห็น แล้วฆ่ากิเลสเป็นลำดับ ๆ หนักเข้า ๆ ปัญญาก็ยิ่งหมุนตัวเข้าไปกระจ่างแจ่มเข้าไปเห็นเข้าไป ก็มาตำหนิสมาธิละซิ โอ้ย สมาธินี้มานอนตายอยู่เฉย ๆ ไม่เห็นเกิดประโยชน์อะไร ฆ่ากิเลสตัวเดียวก็ไม่ได้ ปัญญาต่างหากฆ่ากิเลส มันก็ยิ่งหนักทางด้านปัญญา นี่ก็อีกจุดหนึ่งนะ ทีนี้ท่านจะเอานะ อย่างนั้นซิผู้รู้เห็นอกันมันเป็นอย่างนั้นนะ ต่างกันมากนะ

พอออกทางด้านปัญญามันเพลินในการฆ่ากิเลส ความเห็นโทษของกิเลสนี้เห็นเป็นลำดับ สุดท้ายก็มาเห็นโทษของสมาธิตัวเองมันพาให้ล่าช้า เสียเวล่ำเวลา นอนตายอยู่เฉย ๆ ปัญญาต่างหากฆ่ากิเลส จากนั้นมันก็พุ่งทางด้านปัญญา ชัดเสียจนไม่นอน กลางคืนนอนไม่หลับหมุนเป็นธรรมจักร กลางวันก็นอนไม่หลับ อ้าว สองคืนสามคืนมันจะตายแล้วนะที่นี้ โห ทำไมเป็นอย่างนี้ เวลาออกก็ออกพิลึกพิลั่น ออกเลยเถิดไม่มีการยับยั้ง ยังไงกันนี้ มันจะตายจริง ๆ ธาตุชั้นธรมันอ่อน สติปัญญาที่หมุนกันมันไม่ถอยนี้

ธาตุขั้นที่สี่เป็นเครื่องมือ ความคิดความปรุงนี่ก็เป็นสังขาร แต่สังขารทางด้านปัญญา เมื่อเราใช้ไม่รู้จักประมาณ สังขารทางด้านปัญญามันก็มากกลายเป็นสมุทัยโดยเราไม่รู้สีกนะ นั้นเห็นใหม่ละ เราไม่รู้นะ พอเราไปกราบเรียนท่าน **นี่ที่พ่อแม่ครูจารย์ว่าให้ออกทางด้านปัญญา เวลานี้มันออกแล้วนะ** ว่าอย่างนี้แล้วเราพูดตรง ๆ มันออกยังงัย **โอ๊ย มันออกถึงขนาดไม่ได้หลับได้นอนนะ กลางคืนสองคืนสามคืนแล้วยังไม่ได้หลับได้นอน กลางวันมันก็ไม่ยอมนอน** นั้นละมันหลงสังขาร คือสังขารที่ใช้ไม่รู้จักประมาณ นี่เรียกว่าหลงสังขาร อย่างนี้ละ สังขารที่เป็นปัญญาแต่มันกลายเป็นสมุทัยแทรกอยู่ในนั้นเราไม่รู้ เห็นใหม่ ท่านจับปี่เลย

นั่นละมันหลงสังขาร **ถ้าไม่พิจารณามันก็ไม่รู้** เอาอีกนะ เรว่า**ถ้าไม่พิจารณามันก็ไม่รู้** นั่นละบ้าหลงสังขาร ๆ ใหญ่เลยนะ ชัดใหญ่เลย บ้าหลงสังขาร คราวนี้ไม่ตอบ ต่อไปนี้ไม่ตอบ นี่ คงจะเป็นเหมือนสมานินั้นแหละที่ท่านลากออก คิด แต่ยังไม่ลงนะหากไม่ฝืน เพราะเห็นคุณค่ามาแล้วตั้งแต่ท่านลากออกจากสมานิตี พอมาก้าวทางด้านปัญญามันก็เลยเถิด เลยเถิดก็เลยเถิดท่านบ้างที่แรก **ถ้าไม่พิจารณามันก็ไม่รู้นี้ละ** นั่นละบ้าหลงสังขาร ชัดเรา

คือท่านพูดกับเราท่านจะไม่พูดธรรมดาณะ ถ้าคุยกันธรรมดาณะเหมือนพ่อกับลูก ความสนิทกับท่านขนาดนั้นแหละ คุยกันธรรมดาณะเหมือนพ่อกับลูกเลย พอออกทางด้านธรรมะนี้ผางเข้ามาเลยนะ ไม่ว่าเวลาไหนก็ตามพูดกับเราเรื่องทางด้านธรรมะนี้จะไม่มีอ่อนข้อเลย ผิง ๆ ทันทึเลย นี่ก็พอออกทางด้านปัญญา บ้าหลงสังขาร ๆ ท่านชวนเข้าไปเลยนะ คือให้รู้โทษของมัน ที่ท่านจี้ จี้ให้รู้อันนี้ละ ถ้าพูดทางโลกเขาว่าดู ท่านดูตรงนี้ตรงมันติดลากอย่างแรง ๆ ความหมายว่าอย่างนั้น

ถึงจะหมอบก็จริงแต่ความเพลินทางด้านปัญญามันก็ไม่ถอย ที่นี้พอมันจะตายจริง ๆ แล้วก็วิ่งเข้ามาสู่สมานิตี สมานิตีเป็นที่พักงาน เวลาทำงานเพลินรายได้จริง ได้ก็ได้ แต่เจ้าของตายแล้วรายได้มีความหมายอะไร ต้องพักผ่อนเพื่อผลประโยชน์ต่อไป เพื่องานต่อไป ไม่มีพักผ่อนไม่ได้ ต้องรับประทานอาหารพักผ่อนนอนหลับสบาย ตื่นขึ้นมาแล้วทำงานต่อไปอีกนั่นถึงถูก เราจะว่างานเป็นผลเป็นประโยชน์ การพักไม่มีประโยชน์อะไร ตายได้ งานก็หมดปัญหาไปเลย หมดคุณค่าไม่มีราคา

เวลามันจะตายจริง ๆ มันก็ย้อนเข้ามาหาสมานิตีพัก บังคับให้เข้าสู่สมานิตินะ สมานิตีมันเต็มภูมิอยู่แล้วอย่างนั้นแหละ แต่ที่นี้เวลาอำนาจของปัญญามีกำลังมากกว่ามันไม่ยอมจะเข้าสมานิตี มันจะเพลินทางด้านปัญญาแกกิลสโดยถ่ายเดียว ต้องวิ่งเข้ามา ๆ มาพักสมานิตี บิบบังคับเข้า คือคำว่าออกนี่ ออกเพื่อปัญญานะ ไม่ได้ออกแบบโลกแบบสงสาร มันออกเพื่อปัญญาแกกิลส คือมันไม่ยอมอยู่สมานิตินี้ละ เราก็วิ่งเข้ามา ๆ

เหมือนกับคนไม่เคยภาวนา สุดท้ายก็ต้องเอาพุทธโธ พุทธโธบริกรรมให้มันเข้าสู่สมาธิ ไม่บริกรรมมันจะออกทำงานปัญญา ต้องบริกรรมพุทธโธ ๆ ถีบเลยไม่ยอมให้มันออก บังคับเข้า ๆ จิตค่อยสงบลง ๆ แน่ว ๆ พอจิตลงสู่ฐานแห่งสมาธิเต็มที่ พักงานความคิด ความปรุ้งทั้งหมดแล้ว โห มันเหมือนถอดเสื้อถอดหมอนนะ สงบเย็นสบาย แต่บังคับอยู่นะ ไม่ใช่ว่างสบายแล้วมันจะอยู่กับสบายนะ อำนาจของทางปัญญายังมีกำลังมากกว่ามันยังจะออก ต้องบังคับเอาไว้ จนกระทั่งจิตมีความสบาย มีกำลังวังชาหนาแน่นสบายแล้วก็ถอย พอจิตปล่อยนี้มันก็พุ่งใส่ปัญญาเลยแหละ นี่ละเรียกว่าสมาธิเป็นฐานพักแห่งการเดินทางทางด้านปัญญา

นี่ละตอนหลงสังขารนี่ก็จุดหนึ่งจุดสำคัญนะ ท่านจี๋ตรงไหนเราไม่ลืม เบื้องต้นก็เหมือนกัน ที่หักโหมกันเบื้องต้นเอาจิตเข้าสู่สมาธิให้ได้มันไม่ได้ พอได้หลักก็พืดใหญ่เลย ที่ไปกราบเรียนท่านอย่างอาจารย์ชาญชัย แต่ก่อนกิริยามารยาทอย่างนั้นเราไม่มีกับครูบาอาจารย์นะ แต่เวลามันได้รู้ได้เห็นขึ้นภายในใจนี้ โอ้โห ทุกอย่างมันอาจารย์ชาญชัย ก็มันรู้จริง ๆ เห็นจริง ๆ ขึ้นกิริยามารยาทนี่เหมือนนักมวยแชมป์เปี้ยน พืดกันเลย ชัดกับครูบาอาจารย์นะ ผาง ๆ พอขึ้นไปเรื่องสมาธิ นี่ฝึกเบื้องต้นที่จิตได้หลักนะ

หลักฐานใหญ่โตก็คือนั่งตลอดรุ่ง มันได้ความอัศจรรย์ขึ้นมาอย่างเต็มที่ประจักษ์ใจ แล้วก็ไปกราบเรียนท่าน กราบเรียนก็ตามเรื่องที่เรารู้เราเห็นเราได้ปฏิบัติมาอย่างไร ออกหมดเต็มที่ ผาง ๆ เลย ท่านไม่เคยเห็นกิริยาอย่างนั้น ท่านก็คงนึกในใจ เอาละที่นี้บ้ำมันเริ่มแล้วละ ความหมายว่านั่น บ้ำเริ่มแล้ว คือเริ่มได้หลักแล้ว บ้ำมันเริ่มแล้วถึงได้แสดงอย่างนี้ ท่านรู้ ทางนี้ก็ใส่เปรี้ยว ๆ ท่านนั่งนิ่งเฉยนะ ฟังเราพูดทุกกิตทุกกิตนั่นแหละ เราพูดพอเต็มเหนี่ยวแล้วหมดแล้ว ที่นี้นั่งหมอบฟัง ท่านก็ขึ้นละที่นี้ เอาละที่นี้ได้การได้หลักฐานแล้ว เอาให้เต็มเหนี่ยวนะ อรรถภาพร่างกายนี้มันตายเพียงหนเดียว มันไม่ได้ตายถึงห้าหนละ ร่างกายนี้ตายเพียงหนเดียว เวลานี้ได้หลักแล้วเอาเต็มเหนี่ยวนะ ท่านยุใส่ ที่นี้หมาตัวนี้ก็จะกัด จะเห่า

ออกไปก็ชัดใหญ่เลย เว้นสองคืนสามคืนมากกราบเรียนท่านแบบนั้นละ วันไหนที่นั่งตลอดรุ่ง วันนั้นได้วันอัศจรรย์ ความรู้ความเห็นแปลก ๆ ไม่เคยเห็นเห็นในวันที่จนตรอก จนมุม คือนั่งสมาธินี้ความทุกข์แสนสาหัส เราจนได้เทียบดูเจ้าของเองนะ คือเวลาความทุกข์มันแสนสาหัส ร่างกายของเรานี้เหมือนกับท่อนฟืน ทุกขเวทนาเหมือนกับไฟเผาร่างกายนี้มันเหมือนขนาดนั้นนะ ทุกข์หนักขนาดนั้น แล้วก็เอามาเทียบ เราเคยเห็นตั้งแต่คนตายแล้ว เขาเอาไฟเผาว่านั่นนะ อันนี้คนยังไม่ตายนี้ ไฟทุกขเวทนาเผาให้เห็นมันต่างกับไฟเผาศพคนตายอย่างไรบ้าง นี่ไฟคือความทุกข์เวทนาแสนสาหัสนี้มันเป็นไฟทั้งกองกำลังเผาร่างกายนี้ เอ้า มันจะเผาไหม้แบบเดียวกันก็ให้เห็น เนะมันยังเทียบนะ

เอ้า ดูตรงไหนจะตายก่อนตายหลัง จิตผู้รู้นี้จะดูจนวาระสุดท้ายว่าอันไหนจะตายก่อนตายหลัง อะไรจะสิ้นเสร็จเวลาไหนให้รู้ ผู้รู้นี้ไม่ถอย ชัดกันไปชัดกันมา ทุกขเวทนาที่เป็นไฟเผาตัวนี้มันก็ดับวูบเลย ความอัศจรรย์ก็ผิงขึ้นเลย อ้อ เป็นอย่างนี้เอง นั่นละที่ว่ามันได้ความอัศจรรย์ จิตลงขณะนั้นลงเวลานั้นมันลงอัศจรรย์นี่นะ ขึ้นหาท่านอีก เว้นสองหรือสามคืนขึ้นอีก ขึ้นอีกอยู่เรื่อยละซี ท่านก็คงว่าไม่ได้การมันจะเลยเถิดแล้วนี่ คงว่าอย่างนั้นนะ เอาเรื่อย ๆ ไม่ถอยละซี

ครั้นต่อไปที่ท่านยุนี้ท่านสงบนะ ไม่ยุนะที่นี้ เอ้าเอา ๆ นั่น ที่นี้ไม่ยุนะ ปล่อยให้ทางนี้มันกัดมันเท่าไปตัวเดียว ปล่อยให้หมาตัวนี้มันกัดมันเท่าไปตัวเดียว พอสุดท้ายก็ โธ นิ่งนี้มันแก้คืนลิบคืนนะตลอดรุ่ง ๆ แต่ไม่ติดกัน เว้นสองคืนสามคืนบ้าง เอาเรื่อย ๆ จนกระทั่งกันแตกว่างั้นเถอะนะ อย่างที่เคยเล่าให้ฟังนั่นแหละ นิ่งที่แรกมันออกร้อนเป็นฟืนเป็นไฟ หลังจากนั้นมาก็พอง กันพอง หลังจากนั้นมาก็แตก หลังจากแตกเลอะหมด กันเลอะหมดเลย กลางวิากลางวันนี่ต้องนุ่งผ้าอาบน้ำขนาดนั้นนะ เลอะหมดจริง ๆ แต่จิตใจมันไม่ได้สนใจกับกันเลอะ มันสนใจกับธรรม เพราะฉะนั้นมันถึงทำได้ทุกอย่าง นี่ละกำลังใจ ฟืนน้องทั้งหลายฟังเอานะ

กำลังใจนี้รุนแรงมาก เหนือทุกอย่าง ร่างกายแตกไม่สนใจ ฟิงชีว่าทุกขเวทนาเผาเราอยู่นั้นยังเอาไฟเผาศพมาเทียบกับไฟทุกขเวทนาเผาเราทั้งเป็นน้ำมันต่างกันอย่างไรบ้าง เอ้าจะดู ฟิงชีนะ มันไม่ได้ถอยนะ จนกระทั่งไปเต็มเหนี่ยวแล้วท่านเห็นว่าไม่ได้การ มันผาดโผนเกินไป พอขึ้นนั่งปั๊บขึ้นแล้วนะ ก็เลสมันไม่ได้อยู่กับกายนะ นั่นขึ้นแล้ว มันอยู่กับจิตนะ ท่านว่าอย่างนั้นแหละ ก็เลสไม่ได้อยู่กับร่างกายนะ มันอยู่กับจิต ท่านจะว่าอย่างอื่นท่านก็ไม่ว่านะ อู๊ยะ ฉลาดจริง ๆ นะ

ท่านก็ยกปั๊บมาเลย สารดีฝึกหัดม้าเขาฝึกหัดยังงี้ ม้าตัวไหนที่มันผาดโผนโจนทะยานมาก ๆ เขาต้องฝึกทรมาณอย่างหนัก ไม่ควรกินหญ้าไม่ให้กิน ไม่ควรกินน้ำไม่ให้มันกิน ฝึกเสียจนกระทั่งม้าลดพยศลงไป ๆ หายพยศลงไปแล้วเขาจะค่อยผ่อนเรื่องการฝึกทรมาณ พอให้กินหญ้าก็ให้กิน พอให้กินน้ำก็ให้กิน ลดลำดับของการทรมาณมันลงไป ท่านพูดเพียงเท่านั้นแหละ ท่านไม่ได้พูดถึงว่า เธอนี้มันเลยม้าไปนะมันกลายเป็นหมาไปนะ ท่านยังไม่ได้พูดขนาดนั้นเข้าใจไหม เธอนี้มันเลยม้าไปเป็นหมาไปแล้ว แต่ท่านไม่ว่า เราเข้าใจว่า โอ เราถึงขั้นหมา ม้าสู้ไม่ได้แล้วนะ ตั้งแต่บัดนั้นมาเราก็หยุด ที่นั่งตลอดรุ่งไม่นั่งอีกเลย แต่ทางจิตนี้หากไม่ถอย นี่ละท่านพูดเพียงเท่านั้น

ที่นี้ที่ว่าเขาฝึกทรมาณม้านี้ เราก็ก่อนแล้วในชาดก ก็เราเรียนมาแล้วนี่ เขาฝึกม้าเขาฝึกอย่างนั้น เวลาม้าผาดโผนโจนทะยานมากนี่เขาจะฝึกอย่างหนัก ไม่ให้กินน้ำไม่ให้กินหญ้าเลย เขาก็น้อยอย่างหนัก จนกระทั่งม้าลดพยศลงไปโดยลำดับ เขาจะค่อยผ่อนลงไป ๆ จนเห็น

มาปกติแล้วก็ใช้กันตามธรรมดา นั่นท่านพูดเพียงเท่านั้น ไม่ได้บอกเราเป็นยังไง ๆ เพราะเรานั้นเลยมาไปแล้วกลายเป็นหมาไปแล้ว ก็ไม่ทราบว่าจะให้ท่านสอนว่ายังไงนะ นี่เราก็ตกลงตั้งแต่นั้นมา

นี่เห็นไหมจุดนี้ คือกิเลสมันอยู่ในจิต การทรมานร่างกายนี้มันมากเกินไป ความหมาย ถ้าหากว่าให้ลดหย่อนผ่อนผันบ้างแล้วเราจะอ่อนเปียกซึ ท่านถึงไม่บอก นั่นเห็นไหมท่านมีแง่เอาไว้ ๆ เราค่อยฝึกเราเอง อย่างสมาธิที่ท่านว่า สมาธิหมู่ขึ้นเชียงนี้ คำว่าสมาธินั้นก็ไม่ใช่อันนั้น คือมันติดในสมาธินั้น ให้ออกทางด้านปัญญาบ้าง ถ้าว่าอย่างนั้นเราจะไม่ออกนี่ ท่านต้องเอาสมาธิโยนเข้าป่าให้หมดให้มันหาใหม่ ความหมายว่านั่น ท่านพูดถึงด้านปัญญาก็เหมือนกัน บ้าสังขาร ๆ ให้รั้งเข้าสู่สมาธิบ้างอะไรอย่างนี้ มันจะไม่เข้านะ เพราะมาตัวนี้มันเลยมาเป็นหมาไปแล้วว่านั่นเถอะ ฝึกแบบไหนต้องฝึกแบบหมาว่านั่นนะ

นี่ที่เราสรุปความมานี้ จุดไหน ๆ เราจับมาประมวลหมด เป็นจุดที่เฉียบขาด ๆ ใน การชกกีเลศทั้งนั้น เราจึงซึ่ง ความหมายว่านั่นนะ มีจุดไหน ๆ ซึ่งทีเดียว จุดที่ว่ามาผาดโผน ก็คือว่าเราฝึกทรมานเรามากเกินไป มันหนักมากไป จิตใจเมื่อมันพออยู่พอเป็นพอไปไม่เดิน ไม่ติดมากแล้ว การทรมานทางร่างกายก็ไม่ควรจะหักโหมจนเกินไป ความหมายว่านั่นนะ แต่ท่านไม่บอก เพราะเวลานี้มันเป็นหมาอยู่แล้ว มันจะเลยกลายเป็นหมาขี้เรื้อนไปอีกนั่น ท่านไม่อยากให้ถึงขั้นหมาขี้เรื้อน เอาแค่หมาก็พอแล้ว

พูดถึงติดสมาธิ ท่านก็ลากออก นี่จุดสำคัญนะ แล้วปัญญาเลยเกิดท่านก็รั้งเข้ามา ไม่มีใครเหมือนนะสอน มันถึงได้ซึ่ง ๆ เวลาท่านเจ็บไข้ได้ป่วยก็เป็นเวลาที่จิตเรานี้หมุนเป็นธรรมจักรอยู่แล้วระยะนั้นนะ ระยะที่ท่านป่วยหนักทางธาตุทางขันธ เราก็ป่วยหนักทางด้านจิตใจ ต่างคนต่างหนักด้วยกัน ท่านหนักทางสังขารเพียบ เจ็บไข้ได้ป่วย เราก็หนักทางด้านความเพียร สติปัญญาหนักทางด้านนี้ไม่มีเวลา ตลอดเลย และก็เป็นเวลาสเหมาะสม ๆ กัน เสียด้วยนะ เหมือนกับว่าท่านจะเป็นเครื่องวัดดวงกับความเอาใจใส่ครูบาอาจารย์หนักเบา มากน้อยเพียงไร ก็เหมือนว่าเป็นเครื่องวัดดวงกัน เพราะของเรามันหมุนตลอดหนักตลอดของท่านก็หนักตลอด เราต้องแบ่งทั้งทางเรา แบ่งทั้งทางท่านตลอด

เวลาท่านหนักเท่าไรเราก็หนีจากท่านไม่ได้ เอาตลอดเลยนะ ยิ่งหนักเท่าไร ท่านป่วยหนัก คือการอุปถัมภ์อุปฐากท่าน เราไม่ปล่อยมือให้ใครเข้าไปยุ่งท่านได้ง่าย ๆ นะ แต่เวลาจำเป็นมามีแต่เรากับท่านอยู่ในมุ้งสององค์เท่านั้น ใครมายุ่งไม่ได้ นอกนั้นอยู่นอกมุ้งทั้งหมดถ้าเป็นกลางคืนนะ ก็มีแต่เราเท่านั้นอยู่กับท่าน ไม่ให้ใครไปแตะอวัยวะทุกส่วนของท่านได้เลย เราจะเป็นผู้รับผิดชอบแต่ผู้เดียว ด้วยความเทิดทูนสุดหัวใจเรา ถ้าองค์อื่นองค์ใดเข้าไปนี้ความรู้สึกในแง่แห่งธรรมภายในใจนี้มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงต่างกัน บางทีไปจับ

ไปทำอะไรท่านแล้วอาจจะคิดในแง่กุศลขึ้นมาเกี่ยวกับท่านก็ได้ เพราะฉะนั้นเราจึงไม่ยอมให้ใครเข้าไป เราเป็นผู้รับผิดชอบผู้เดียว

การถ่ายไม่ว่าถ่ายหน้าถ่ายเบา เราเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด ถ่ายเบาก็มีกระป๋องเท่านั้นละ เราเป็นคนจัดการเอง เสร็จแล้วยื่นมา เพราะหมู่เพื่อนก็เต็มอยู่แล้ว ยื่นมาปั๊บนี้เอาไปเลย ๆ ถ่ายหนักนี่ก็เหมือนกัน ท่านถ่ายหนัก แต่ก่อนไม่มีถุงพลาสติกนะ มามีที่หลังเราเอามือเลย ให้ท่านถ่ายใส่กับมือเรา แล้วเทลงกระโถน แล้วรับเทลงกระโถน ทุกอย่างเราจัดการเองหมดไม่ให้ใครเข้าไปแตะต้อง ไม่ให้ใครไปเห็นเลยนะเราทำคนเดียว ๆ ที่นี้เสร็จเรียบร้อยแล้วทุกอย่าง เราทำความสะอาดเรียบร้อยแล้วเราก็ยกอันนี้ออกไปเท่านั้นเองไม่ให้ใครยุ่ง เพราะฉะนั้นเวลาท่านป่วยหนักมานี้จึงใครเข้ายุ่งไม่ได้

นี่ละที่ว่าเป็นที่ก็เป็นตายก็ตายว่างั้นเออะนะ เราไม่สนใจกับความทุกข์ความทรมานทางจิตใจและร่างกายของเรา ยิ่งกว่าที่เราจะทำความสะอาดให้แก่ท่านโดยถ่ายเดียวเท่านั้น ถ้าหากว่าเวลาท่านหลับนะ เราก็ให้พระองค์ใดองค์หนึ่งที่จะพอปล่อยมือได้บ้างเข้าไปแทนเราก็ออกไปเดินจงกรม ไม่ได้ไปนอนนะ เพราะทางจิตนี้ก็หมუნ แล้วนั่งตลอด มันต้องมียื่นมีเดินเปลี่ยนอิริยาบถชิว พอออกจากนี้ไปปั๊บ นี่ผมจะไปอยู่ทางจงกรมตรงนั้นนะ บอก เวลาท่านถามถึงแล้วให้รีบไปหาผมทันที คือบอกจุดไว้เลย เดินจงกรมอยู่ที่ไหน ๆ ต้องบอกไว้เลย ผมจะเดินจงกรมอยู่ตรงนั้น บอกอย่างนั้น หากว่าท่านตื่นนอนขึ้นมาท่านถามถึงแล้วให้รีบไปบอกผม ไปจุดนั้นเลย เพราะบอกจุดไว้

ตามธรรมดาเราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ใครไปยุ่งเราได้เมื่อไร ก็มีแต่ท่านอาจารย์หลุยเข้าไปลากแขนเรามา มีองค์เดียว คนอื่น โอ๊ย ไปยุ่งไม่ได้ กลัวเรากลัวมากนะในวัดหนองผือพระเณรกลัวเราลงมา เพราะใครมาทำอะไรไม่ได้ ดูพระเณรก็รู้ พระเณรดูเราก็รู้เราเป็นยังไง ๆ บ้าง พระเณรจะมาทำอะไรได้ง่าย ๆ ยังไง ก็มีแต่หลวงปู่หลุยไปก๊ากก๊าก ๆ ดันเข้าไปในป่า นี่ละความสนิทกันเห็นไหมละ เดินจงกรมอยู่ในป่าลึก ๆ เสียงกุกกัก ๆ ท่านก็ไม่จุดไฟเราก็ไม่จุดไฟ แต่ท่านทราบจากพระว่าเราเดินจงกรมอยู่ในป่าท่านก็ตามเข้าไปในป่า

เสียงกุกกัก ๆ เอ๊ ใครมานา ก็มันมืด ๆ นี่ กุกกัก ๆ เข้าไป เข้าไปหาทางจงกรมใครมานี่นะ ผมเอง พอว่าอย่างนั้นปั๊บคว่ำแขนปั๊บลากออกมาเลย โอ๊ย จะเอาไปไหนนี่ ทั้งจูงทั้งลากไปเลย พุดกันไปจูงกันมาจนกระทั่งออกมาถึงนอกทางจงกรมมาเรียบร้อยแล้วถึงเดินตามท่าน ก็มีแต่ท่านอาจารย์หลุยเท่านั้นเอาได้ นอกนั้นไม่มีใครไปยุ่งเราได้ เราเดินจงกรมก็บอกพระให้ไปเอาเราอยู่ที่นั่น เพราะปกติพอท่านตื่นขึ้นมาท่านมีหลับบ้าง นั่นละตอนที่ท่านหลับบ้างเราออกตอนนั้นนะ ที่นี้พอตื่นแล้วเราก็เข้าประจำที่

นี่เวลาท่านป่วยหนักแล้วนะ พอตื่นขึ้นมาท่านมักจะถามทันทีเลย ท่านมหาไปไหน
 เนอะเอาตรงนี้นะ พอว่าอย่างนั้นทางนี้ปั๊บไปเลย เรามาก็เข้ามาปั๊บเลย จากนั้นมีอะไรก็ทำ นี่
 เป็นปกติ รู้สึกท่านจะเมตตามากกับเรา เวลาจำเป็นจำใจจริง ๆ เราจึงติดตลอดเวลาไม่ให้
 ใครเข้าไปยุ่ง จนกระทั่งวาระสุดท้าย นี่เราพูดถึงเรื่องคุณค่ามหาคุณของท่านมีต่อเรามี
 ขนาดไหนว่านั่นเถอะ ผิงลิกันนะ ไม่มีคำว่าอ่อนลง ตายไปด้วยกันเลย นี่ละเราจะไปไหนมา
 ไหนเราจึงไปกราบท่านด้วยความสนิทซึ่งใจ แล้วเราก็ก็น่าจะไป มากก็ไปกราบท่านเป็นประจำ

เรื่องความฉลาดในการสั่งสอนนี่ยกให้เลย เท่าที่เราผ่านมาแล้วไม่มีว่างั้นเลย เรา
 ไม่ได้ประมาทครูบาอาจารย์องค์ใดนะ เพราะเราไม่ได้ไปสนิทสนมกับท่านทั้งภายนอก
 ภายใน แต่กับหลวงปู่มั่นเราคบถ้อยหน้าหมดเลย ถึงได้รู้เรื่องทุกอย่าง นี่พูดถึงความซาบซึ้ง
 ในครูบาอาจารย์ การเทศนาว่าการนี้พูดได้ขึ้นนี้ได้เลยว่า ไม่มีใครเหมือนว่างั้นเลย เทศน์ฟัง
 ๆ ธรรมะ โห เทศน์สอนพระนี่มีแต่ธรรมะแบบจรวดดาวเทียม ฟัง ๆ เท่าที่เราฟังมาแล้วนี้
 เราไม่เห็นที่ไหนจะแข่งท่านไปได้ว่างั้นเลยการเทศนาว่าการ อย่างที่ท่านลากเรานั้นซิ มา
 พิจารณาย้อนหลังหาที่แข่งไม่ได้เลย ลากตรงไหนนั่นคือมหาภัยอยู่ตรงนั้น รังตรงไหนคือ
 มหาภัยอยู่ตรงนั้น ใครไปรู้ได้ ท่านรู้ได้ นั่นเห็นไหม

หลวงปู่มั่นท่านพร้อมทุกอย่าง ภายนอกก็พร้อม ภายในก็พร้อม เกี่ยวข้องกับผู้คน
 อะไร สังคมต่าง ๆ ประเภทไหนมาเกี่ยวข้องกับท่าน รอบหมด ย่นเข้ามาหาบรรดาลูกศิษย์
 ลูกหาที่เป็นลูกศิษย์ผู้ใหญ่ของท่านเข้ามาหาท่านท่านรอบหมด รอบยังไป อาจารย์องค์นี้มา
 ซึ่งเป็นลูกศิษย์ผู้ใหญ่ของท่านมาหาท่าน ท่านจะปฏิบัติต่อลูกศิษย์องค์นี้อย่างไรบ้าง เราจะ
 ไม่หนีไปไหนนะ ถ้ามีครูบาอาจารย์ลูกศิษย์ผู้ใหญ่ของท่านมาหาท่าน เราจะคอยจับ ท่านจะ
 ปฏิบัติยังงัยกับองค์นี้กับองค์นั้น ๆ อยู่นี้นะ แล้วกิริยาที่ท่านแสดงการต้อนรับไม่ได้
 เหมือนกันเลย องค์นี้มาเป็นแบบนี้ เราคอยจ้อง องค์นี้มาเป็นแบบนี้ ๆ กิริยาไม่เหมือนกัน
 นะ การต้อนรับด้วยอรรถด้วยธรรมทุกอย่างไม่เหมือนเลย ไม่มีซ้ำกัน

ไม่รอบจะทำอย่างนั้นได้หรือคนเรา แสดงว่าพอมองมาปั๊บเหมือนว่าเรดาร์ท่านจับ
 ไว้เรียบร้อยแล้ว ๆ ออกพอเหมาะพอดี ๆ ไอ้เราที่ฟังก็อ้าปากฟังนะ คือฟังด้วยความเฉลอ
 มั่นอ้าปากไม่รู้ตัวแหละ กว่าจะจับปากนี้อีแร้งอีกมันเอาดับไปกินหมดแล้ว มีแต่อ้าปาก
 เข้าใจใหม่ เป็นอย่างนั้นพ่อแม่ครูจารย์มั่น นี่ละในศาสนาที่วงปฏิบัติของเราจะได้พอเป็นร่ม
 โพธิ์ร่มไทร เป็นเกาะเป็นดอน ให้พี่น้องชาวไทยชาวพุทธเราได้ยืนนี้ หลักใหญ่ออกมาจาก
 หลวงปู่มั่นนะ หลวงปู่มั่นเป็นผู้ผลิตครูบาอาจารย์ทั้งหลาย ครูบาอาจารย์เหล่านั้นเป็นลูก
 ศิษย์ท่าน ท่านไม่ได้ออกมาสู่ประชาชนนะ ท่านอยู่ในป่าในเขา ลูกศิษย์ลูกหาไปอยู่กับท่าน
 ๆ ได้รับความรู้ออกมา ๆ จากมหาวิทยาลัยของท่านเอง มหาวิทยาลัยป่า

ออกมาที่ครูบาอาจารย์องค์นั้นเป็นยังไง ๆ ดังที่เราเห็นนี้ มีแต่ลูกศิษย์หลวงปู่มีนนะ นับมาตั้งแต่หลวงปู่แหวน หลวงปู่ขาว หลวงปู่คำดี หลวงปู่พรหม ที่เด่น ๆ นี้เพชรน้ำหนึ่ง ๆ แล้วครูบาอาจารย์แต่ละองค์ ๆ นี้ทำประโยชน์ให้แก่ประชาชนมากขนาดไหน ๆ เราดูเอา นี้ออกมาจากหลักใหญ่คือหลวงปู่มีนเราทั้งนั้น ใครจะทำประโยชน์ได้มากกว่าหลวงปู่มีนมีหรือ หลวงตาบัวเทศน์ว้อก ๆ อยู่ทุกวันนี้ก็ท่านเป่ากระหม่อมให้เอามาเทศน์ ได้แค่นี้ว้อก ๆ เท่านั้นละ ผู้ท่านไม่ว้อก ๆ ท่านประสาทให้ขนาดไหน เราไม่สมความเมตตาของท่านเลย

หลวงปู่มีนจึงเป็นหลวงปู่ที่เด่นดวงมากในประเทศไทยของเราสมัยปัจจุบัน ที่ประสิทธิ์ประสาทให้ลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลาย อย่างไม่มีใครค่อยมองนะ เช่นอย่างหลวงตาบัวไปเทศนาว่าการนี้ หลวงตาบัวเทศน์อย่างนั้นเทศน์อย่างนี้ เดียวนี้ก็ออกทั่วประเทศไทย หลวงตาบัวออกมาจากไหนเขาไม่ได้ถามนี่นะ โรงงานใหญ่ของหลวงตาบัวอยู่ที่ไหนเขาไม่รู้ นี่ เขาก็มีแต่หลวงตาบัวดีอย่างนั้น ดูอย่างนี้ไปอย่างนั้น เวลานี้ก็ออกทั่วประเทศไทย มีแต่หลวงตาบัว ๆ ผู้ผลิตหลวงตาบัวให้ออกมาว้อก ๆ เป็นหมาเห่าบ้านเห่าเมืองอยู่เวลานี้ เห่าบ้านเห่าเมืองคือคุณนี่ นี่คือใครเป็นผู้ผลิตให้มา โรงงานใหญ่อยู่ที่ไหน เขาไม่ได้มองนะ โรงงานใหญ่ คือหลวงปู่มีนเรา

วันนี้ก็ตีอันหนึ่ง นำหลวงปู่มีนมาให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบเสียบ้างว่าเป็นยังไง รากฐานใหญ่แห่งวงกรรมฐานของเรา คือหลวงปู่มีนว่าจั้นเลย ทุกอย่างอยู่นั้นหมดทีเดียว

เมื่อวานนี้ก็ไปเจอพี่น้องทางสุโขทัยมาเยอะนะ ไปวัดสุทธาวาส แล้วก็พวกคณะครูเขาบวชี่เป็นตาปะขาว จากจังหวัดสุรินทร์บ้าง บุรีรัมย์บ้างที่ไหนบ้าง มากันสี่สิบห้าสิบ เป็นจังหวัดที่เราไปนั้นพอดี กับทางสุโขทัยมากขึ้นเต็มคันรถใหญ่เลย มาพบเราพอดี ก็ได้นั่งคุยกับเขาบ้างพอประมาณ ประมาณยี่สิบนาทีเห็นจะได้ละมั้ง พวกสุโขทัยยิ้มแย้มแจ่มใส ได้เคยฟังเทศน์หลวงตาที่โน่น แล้วก็ดูทีวีทุกวัน นี่ละใครก็มีแต่ดูทีวีทุกวัน ดังทางเวียงจันทน์ เขามานิมนต์เราไปเวียงจันทน์ นิมนต์หลวงตาไปโปรดที่เวียงจันทน์ เราก็การู้ได้ยังไงถึงจะนิมนต์หลวงตาไปโปรดที่เวียงจันทน์

ที่นี้พอเวลาเขาตอบเราหายไปเลยนะ รู้ได้ยังไงเรื่องของหลวงตาถึงได้นิมนต์ไปทางเวียงจันทน์ ดูทีวีทุกวัน หมดท่าเลย ก็ดูทีวีทุกวัน ดูเราทุกวัน นี้เราก็รับปากแล้วเป็นแต่เพียงยังไม่กำหนดวันเวลาให้ วางเมื่อไรค่อยพิจารณากันทีหลัง เพราะเวียงจันทน์ไม่ไกลนัก

วันนี้ไม่พูดละเรื่องชาติบ้านเมือง ใครให้เร่งนะทองคำกับดอลลาร์ ดอลลาร์ซบเซามากนะเวลานี้ ดอลลาร์ไม่ไพล่หัวเลย ทองคำก็มีมาบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ วันนี้ไม่ได้สักก็สลึงละมั้ง ไม่มีเลย เห็นไหมหลวงตาเทศน์จนจะตายทองคำติดมือมาเย็บหนึ่งไม่มีเลย เหมามาแล้วหรือ นั่นมาแล้วนั่น เท่าไร หนึ่งบาทหรือ ก็อย่างนั้นชื้อยาให้มันเสีย ทั้งวันไม่มี

ลวดลายเลยใช้ไม่ได้นะ เอละวันนี้ได้บาทหนึ่ง เวลามีคนถามก็จะตอบ ทองคำได้ไหม บอก
ว่าได้ซึ่งงั้น ได้เท่าไรไม่บอก

เอละให้พร